

วันที่ 13 มิถุนายน 2566

เรื่องที่ 1 : แนวทางส่งเสริมการนำเอทานอลไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากการเป็นเชื้อเพลิงชีวภาพและการผลิตสุรา ตามมติคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) ครั้งที่ 2/2565

คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงการคลัง (กค.) เสนอแนวทางส่งเสริมการนำเอทานอลไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากการเป็นเชื้อเพลิงชีวภาพและการผลิตสุรา ตามมติคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) ครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2565 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กค. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. สถานการณ์ในภาพรวมเกี่ยวกับเอทานอลของประเทศไทย

1.1 ปริมาณการผลิตเอทานอลของไทยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*

มีปริมาณการผลิตทั้งหมดประมาณ 1,573 ล้านลิตร มีการนำเข้าเอทานอลประมาณ 10 ล้านลิตรและแบ่งผู้ผลิตเอทานอลในประเทศไทยได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

ผู้ผลิตเอทานอล	กำลังการผลิต (ล้านลิตร/ปี)	ปริมาณการผลิต ปี 2565 (ล้านลิตร/ปี)
(1) ผู้ผลิตภายในประเทศ		
1) องค์การสุรา	22	15
2) ผู้ผลิตเอทานอลเพื่อส่งออก	260	54
3) ผู้ผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็น เชื้อเพลิง	2,841	1,504
(2) ผู้นำเข้า	-	10
รวม	3,123	1,583

1.2 ความต้องการใช้เอทานอลของไทยในปี 2565

ผู้ใช้เอทานอล	ปริมาณเอทานอลที่ใช้ ปี 2565 (ล้านลิตร/ปี)
(1) เพื่อใช้ในประเทศ	
1) เอทานอลเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรม	30
2) เอทานอลเพื่อการแพทย์หรือเภสัชกรรม หรือ วิทยาศาสตร์	20
3) เอทานอลแปลงสภาพเพื่อจำหน่าย ภายในประเทศ	46
4) เอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง	1,483
(2) เพื่อส่งออก	4
รวม	1,583

1.3 นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องและแนวโน้มอุตสาหกรรม เนื่องจากปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไทยจึงได้มีการกำหนดเป้าหมายในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก

เช่น การส่งเสริมการผลิตและการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าและการสนับสนุนให้ภาคยานยนต์ไฟฟ้าสามารถเข้าถึงได้ ทำให้ปริมาณการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นและแนวโน้มการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงลดลง ประกอบกับกลุ่มผู้ผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงยังคงมีกำลังการผลิตคงเหลือเนื่องจากการผลิตในปัจจุบันยังไม่เต็มกำลังการผลิต โดยมีกำลังการผลิตส่วนเกินของเอทานอลประมาณ 1,337 ล้านลิตร ประกอบกับไทยได้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Model ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ เช่น การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมใหม่ และการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Model ส่งผลให้เกิดการตระหนักถึงการปรับตัวและการพัฒนาอุตสาหกรรมเอทานอลที่ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเอทานอลเป็นวัตถุดิบในการผลิตเม็ดพลาสติก ซึ่งสามารถช่วยลดก๊าซเรือนกระจกได้ในปริมาณมาก อีกทั้งจะช่วยส่งเสริมให้มีการใช้เอทานอลอย่างต่อเนื่อง ประมาณ 450 ล้านลิตรต่อปี จึงเป็นโอกาสที่เหมาะสมในการสนับสนุนการลงทุนดังกล่าว

2. แนวทางการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการนำเอทานอลไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากการเป็นเชื้อเพลิงชีวภาพและการผลิตสุราโดยมุ่งเน้นอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารการพัฒนา BCG Model ครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2565 สรุปได้ ดังนี้

2.1 การจัดทำมาตรฐานการผลิตเอทานอลเพื่อการอนุญาตนำเอทานอลแปลงสภาพหรือบริสุทธิ์ไปใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมอื่นที่นอกเหนือจากการเป็นเชื้อเพลิงชีวภาพและการผลิตสุรา โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ) จะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำมาตรฐานความยั่งยืนของการผลิตเอทานอลร่วมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศ ผู้ผลิตเอทานอล และผู้ใช้เอทานอล รวมถึงสนับสนุนการพัฒนามาตรฐานทางเทคนิคและการพัฒนาบุคลากรให้สามารถเป็นผู้ตรวจประเมินตามมาตรฐาน และให้มีการจัดตั้งหน่วยรับรองเพื่อกำหนดมาตรฐานความยั่งยืนของการผลิตเอทานอลด้วย

2.2 การจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ผลิตเอทานอลและผู้ใช้เอทานอล โดยกำหนดรายละเอียดของปริมาณเอทานอลที่ต้องส่งมอบและระยะเวลาอย่างชัดเจน เพื่อเป็นกลไกการจัดซื้อและจัดหาเอทานอลล่วงหน้าให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ และผู้ใช้เอทานอลจะต้องซื้อเอทานอลที่ผลิตในประเทศ หากปริมาณการผลิตในประเทศไม่เพียงพอจึงจะสามารถนำเข้าเอทานอลได้

2.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดปริมาณการซื้อขายเอทานอลจากผู้ผลิตในประเทศล่วงหน้าในแต่ละปีให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับร่วมกันระหว่างผู้ผลิตเอทานอลและผู้ใช้เอทานอล และกำหนดปริมาณการนำเข้าเอทานอลที่จะได้รับสิทธิการนำเข้าอัตราพิเศษจากการนำเข้าเอทานอลเพื่อนำมาใช้ในการผลิตเอทิลีนชีวภาพสำหรับสินค้าพลาสติกชีวภาพ

2.4 การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและผู้ผลิตเอทานอลในประเทศให้สามารถผลิตเอทานอลที่มีคุณภาพและมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลเพื่อให้สามารถแข่งขันกับเอทานอลนำเข้าได้อย่างยั่งยืน

2.5 การออกกฎหมายและแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยมอบหมายให้ กค. (กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากร) พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

2.5.1 ให้กรมสรรพสามิตแก้ไขกฎกระทรวงการผลิตสุรา พ.ศ. 2565 เพื่ออนุญาตให้ผู้ได้รับใบอนุญาตผลิตสุรากลั่นชนิดเอทานอลสามารถนำเอทานอลไปจำหน่ายให้กับอุตสาหกรรมอื่นได้

2.5.2 ให้กรมสรรพสามิตออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่...) พ.ศ. เพื่อเพิ่มพิกัดอัตราภาษีสำหรับสินค้าเอทิลีนชีวภาพซึ่งจะเป็นการกำกับดูแลและควบคุมการใช้เอทานอลในการผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมอื่นและกำหนดให้อัตราภาษีศูนย์ เพื่อเป็นการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศตามแนวทางเศรษฐกิจ BCG Model ในการผลิตผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถทดแทนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากปิโตรเลียมได้

2.5.3 ให้กรมศุลกากรออกประกาศกระทรวงการคลังเพื่อกำหนดอัตราอากรขาเข้าในอัตราพิเศษสำหรับเอทานอลที่นำเข้ามาเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี ทั้งนี้ เห็นควรให้กรมสรรพสามิต

เป็นผู้รับรองผู้ได้รับสิทธิและปริมาณเอทานอลที่ได้รับสิทธิที่ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการที่จะแต่งตั้งขึ้นด้วย เพื่อให้มีปริมาณเอทานอลเพียงพอต่อความต้องการในอุตสาหกรรมการผลิตเอทิลีนชีวภาพ

2.5.4 ให้กรมสรรพสามิตออกประกาศกรมสรรพสามิตเพื่อกำกับการใช้เอทานอลในอุตสาหกรรมอื่น รวมถึงการให้สิทธิทางภาษี

*เอทานอลเป็นสินค้าควบคุมของกรมสรรพสามิต ดังนั้น ปริมาณการผลิตเอทานอลจึงมาจากปริมาณความต้องการของผู้ประกอบการที่จดทะเบียนกับกรมสรรพสามิต

เรื่องที่ 2 : รายงานภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจไทยประจำปีไตรมาสที่ 1 ปี 2566

คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงการคลัง (กค.) เสนอรายงานภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจไทยประจำปีไตรมาสที่ 1 ปี 2566 ของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) [เป็นการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (5 พฤษภาคม 2563) ที่ให้ กนง. ประเมินภาวะเศรษฐกิจและแนวโน้มของประเทศไทยและรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเป็นรายไตรมาส] สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. การประเมินภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจประเทศไทยประจำปีไตรมาสที่ 1 ปี 2566

1.1 เศรษฐกิจโลก

1.1.1 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าของไทยมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราร้อยละ 2.5 และร้อยละ 2.9 ในปี 2566 และ 2567 ตามลำดับ จากแรงส่งของภาคบริการของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาและกลุ่มยุโรป ประกอบกับเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ขยายตัวหลังการยกเลิกมาตรการควบคุมโรคซึ่งส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจฟื้นตัวทั้งในภาคการผลิตและบริการ โดยแนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่ปรับตัวขึ้นและการเปิดประเทศของจีนจะสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจกลุ่มประเทศเอเชียในระยะต่อไป

1.1.2 อัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ของประเทศเศรษฐกิจหลักยังสูงกว่ากรอบเป้าหมาย ส่งผลให้นโยบายทางการเงินของธนาคารกลางส่วนใหญ่ยังคงเข้มงวดเพื่อดูแลอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูง

1.2 เศรษฐกิจไทย

1.2.1 เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง โดยขยายตัวร้อยละ 3.6 และ 3.8 ในปี 2566 และ 2567 ตามลำดับ จากการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวโดยคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติจะอยู่ที่ 28 และ 35 ล้านคน ในปี 2566 และ 2567 ตามลำดับ ประกอบกับการบริโภคของภาคเอกชนที่ฟื้นตัวต่อเนื่อง รวมถึงการจ้างงานและรายได้แรงงานที่ปรับตัวขึ้นและกระจายตัวมากขึ้น และการส่งออกสินค้าที่มีแนวโน้มฟื้นตัวชัดเจนขึ้นในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2566

1.2.2 การบริโภคของภาคเอกชนในปี 2566 มีแนวโน้มขยายตัวที่ร้อยละ 4.0 โดยเฉพาะภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและในปี 2567 คาดว่าจะมีการขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.1 สอดคล้องกับรายได้แรงงานที่มีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่องและอัตราเงินเฟ้อที่ลดลง

1.2.3 มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยในปี 2566 มีแนวโน้มหดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.7 จากปัจจัยด้านปริมาณซึ่งเป็นไปตามการชะลอตัวของอุปสงค์ประเทศคู่ค้า อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้ามีแนวโน้มฟื้นตัวในช่วงครึ่งหลังของปีตามอุปสงค์โลก ซึ่งคาดว่าจะมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทย ปี 2567 จะขยายตัวที่ร้อยละ 4.3 โดยเฉพาะหมวดยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมถึงหมวดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรของเศรษฐกิจกลุ่มประเทศเอเชีย

1.2.4 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 2.9 และร้อยละ 2.4 ในปี 2566 และ 2567 ตามลำดับ ทั้งนี้ กนง. ประเมินว่าอัตราเงินเฟ้อจะเริ่มมีแนวโน้มกลับสู่เป้าหมายได้ในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2566

2. ภาวะการเงิน

2.1 ภาวะการเงินโดยรวมอยู่ในระดับผ่อนคลาย โดยตึงตัวขึ้นบ้างตามอัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์และอัตราผลตอบแทนพันธบัตรระยะสั้นซึ่งปรับเพิ่มขึ้นตามอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทย ขณะที่อัตราผลตอบแทนพันธบัตรระยะยาวปรับลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อน โดยคาดว่าปัญหาสถาบันการเงินจะทำให้

ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาชะลอการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย อย่างไรก็ตาม ต้นทุนทางการเงินที่เพิ่มขึ้นยังไม่เป็นอุปสรรคต่อการระดมทุนของภาคเอกชนเนื่องจากปริมาณสินเชื่อและการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง

2.2 ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2566 ค่าเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ 33.93 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งแข็งค่าขึ้นจากค่าเฉลี่ยไตรมาสก่อนเนื่องจากการประกาศเปิดประเทศของจีนและการคาดการณ์การฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวไทย ก่อนจะผันผวนตามนโยบายการเงินของธนาคารกลางหลักที่ไม่แน่นอน

3. การดำเนินนโยบายการเงิน

3.1 กนง. มีมติเป็นเอกฉันท์เมื่อวันที่ 25 มกราคม และ 29 มีนาคม 2566 ให้ขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายจากร้อยละ 1.25 เป็นร้อยละ 1.50 ต่อปี และจากร้อยละ 1.50 เป็นร้อยละ 1.75 ต่อปี ตามลำดับ โดย กนง. เห็นว่าการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างต่อเนื่องยังสอดคล้องกับแนวโน้มเศรษฐกิจและเงินเฟ้อ โดยประเมินว่าเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องจากภาคการท่องเที่ยวและการบริโภคภาคเอกชนเป็นสำคัญ ขณะที่การส่งออกสินค้าคาดว่าจะฟื้นตัวชัดเจนในช่วงครึ่งหลังของปี

3.2 ระบบการเงินไทยโดยรวมยังมีเสถียรภาพแต่ต้องติดตามพัฒนาการตลาดการเงินโลก และปัญหาสถาบันการเงินในประเทศเศรษฐกิจหลัก ทั้งนี้ กนง. เห็นควรดำเนินมาตรการปรับโครงสร้างหนี้อย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยและสถาบันการเงินเฉพาะกิจยังคงมีมาตรการเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้เปราะบางอย่างต่อเนื่องทั้งในส่วนของการแก้หนี้ระยะยาวและมาตรการปรับโครงสร้างหนี้

3.3 กนง. ประเมินว่าเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องแต่ยังต้องติดตามความเสี่ยงเงินเฟ้อจากแรงกดดันด้านอุปสงค์ที่อาจเพิ่มขึ้น จึงเห็นควรปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเข้าสู่ระดับที่เหมาะสมกับการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพในระยะยาวอย่างค่อยเป็นค่อยไป

เรื่องที่ 3 : รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมประจำเดือนมีนาคม 2566

คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมประจำเดือนมีนาคม 2566 ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ ดังนี้

สาระสำคัญ

ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเดือนมีนาคม 2566 เมื่อพิจารณาจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) หดตัวร้อยละ 4.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ปัจจัยหลักมาจากภาคการส่งออกที่หดตัวจากผลกระทบของการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจในประเทศทยอยปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากภาคการท่องเที่ยวฟื้นตัวต่อเนื่อง จากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติและมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศของภาครัฐ ส่งผลให้ความต้องการสินค้าอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น อาทิ การกลั่นน้ำมัน รองเท้า กระเป๋า เกล็ดขี้เถ้า และสินค้าในกลุ่มอาหารแปรรูป

อุตสาหกรรมสำคัญที่ส่งผลให้ MPI เดือนมีนาคม 2566 หดตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน คือ

1. Hard Disk Drive (HDD) หดตัวร้อยละ 30.83 ตามการพัฒนาเทคโนโลยีความจุ ทำให้ปริมาณการผลิตน้อยลง แต่ราคาต่อหน่วยสูงขึ้นตามปริมาณความจุ รวมถึงความต้องการใช้ปรับตัวลดลง นอกจากนี้ Solid State Drive (SSD) มีสัดส่วนการใช้ในอุปกรณ์ต่าง ๆ หดแทน HDD เพิ่มมากขึ้น ซึ่งประเทศไทย ยังไม่มีฐานการผลิต SSD ในประเทศ

2. เฟอร์นิเจอร์ หดตัวร้อยละ 39.11 จากเครื่องเรือนทำด้วยไม้และโลหะเป็นหลัก ทั้งนี้เครื่องเรือนทำด้วยโลหะ การผลิตกลับเข้าสู่ระดับปกติหลังจากปีก่อนได้รับคำสั่งซื้อพิเศษ

3. เม็ดพลาสติก หดตัวร้อยละ 11.72 เนื่องจากการส่งออกลดลง ประกอบกับผู้ผลิตชะลอการผลิตเพื่อடுத்தทางตลาด รวมถึงยังคงมีการปิดซ่อมบำรุงในโรงงานบางโรงอยู่

อุตสาหกรรมสำคัญที่ยังขยายตัวในเดือนมีนาคม 2566 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกัน ของปีก่อน

1. รถยนต์ ขยายตัวร้อยละ 8.18 จากคำสั่งซื้อที่เพิ่มขึ้นจากตลาดส่งออก ในตลาดเอเชีย แอฟริกา ยุโรป และอเมริกา ในขณะที่ตลาดในประเทศยังคงชะลอตัว

2. การกลั่นน้ำมัน ขยายตัวร้อยละ 6.15 ตามการเดินทางเพิ่มขึ้นทั้งทางอากาศและทางบก หลังการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเต็มรูปแบบ รวมถึงมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ

8. เรื่อง ผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การเพิ่มมูลค่าสมุนไพรด้วยผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง/เวชสำอาง ของคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

คณะรัฐมนตรีรับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การเพิ่มมูลค่าสมุนไพรด้วยผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง/เวชสำอาง ของคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ตามที่กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) เสนอ และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทราบต่อไป

เรื่องเดิม

1. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้เสนอรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การเพิ่มมูลค่าสมุนไพรด้วยผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง/เวชสำอาง ของคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา มาเพื่อดำเนินการ โดยคณะกรรมการฯ เห็นว่า ปัจจุบันสมุนไพรได้รับความสนใจในการนำมาใช้ประโยชน์ทางสุขภาพ และสุขภาพเป็นอย่างมาก หน่วยงานภาครัฐและหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความพยายามในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์สมุนไพรและผลักดันให้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเครื่องสำอาง/เวชสำอางของประเทศไทย ให้มีโอกาสและความสามารถในการแข่งขันกับตลาดต่างประเทศ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย (1) การกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมาย (Plan) ควรมีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมุนไพร เครื่องสำอาง/เวชสำอางขึ้น โดยกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลัก หน่วยงานรับผิดชอบรอง (2) การจัดสรรงบประมาณโดยผลลัพธ์เป็นที่ตั้ง (Performance Budget) ควรมีการขับเคลื่อนนโยบายโดยจัดสรรงบประมาณให้มีความสอดคล้องกัน (3) เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร (People) ควรให้ความรู้ที่ถูกต้อง ทันสมัย และจำเป็นแก่เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง (4) กระบวนการผลิต (Process) ควรมีการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในกระบวนการเตรียมสารสกัดเพื่อลดต้นทุน (5) การควบคุมมาตรฐานและการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ (Proof) ควรเร่งพัฒนาสถาบันวิจัยต่าง ๆ หรือห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ทดสอบทั้งของหน่วยงานภาครัฐ และสถาบันการศึกษาให้มีมาตรฐาน (6) ผลิตภัณฑ์ (Product) ควรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ (7) การส่งเสริมผู้ประกอบการ (Promotion) ควรมีการผลักดันให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ พัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศได้ (8) สถานที่จำหน่าย (Place) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีช่องทางที่หลากหลาย เข้าถึงง่าย และ (9) ราคาของผลิตภัณฑ์ (Price) ควรมีการกำหนดราคาของสมุนไพร และผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ให้มีความเหมาะสม

1.2 ข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติ ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562

2. รองนายกรัฐมนตรี (นายอนุทิน ชาญวีรกูล) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ สธ. เป็นหน่วยงานหลักกรับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ข้อเท็จจริง

สธ. ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณารายงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ตามข้อ 2 แล้ว เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ โดยสรุปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ	การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ข้อเสนอเชิงนโยบาย	

1. การกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมาย (Plan) ควรมีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมุนไพรเครื่องสำอาง/เวชสำอางขึ้น โดยกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลัก หน่วยงานรับผิดชอบรอง เน้นการดำเนินงานและบูรณาการความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จร่วมกัน	- อว. โดยศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (สวช.) อยู่ระหว่างจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมเวชสำอางในประเทศไทย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 5 “การพัฒนาระบบนิเวศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาสมุนไพรไทยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน” มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการดำเนินงานด้านสมุนไพรตามนโยบายส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมุนไพรเครื่องสำอาง/เวชสำอาง เช่น ส่งเสริมการปลูกฟ้าทะลายโจร ว่านสาวหลง ขมิ้น พร้อมทั้งสามารถสกัดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง/เวชสำอาง เช่น ครีม เซรั่ม แชมพู เป็นต้น
2. การจัดสรรงบประมาณโดยดูผลลัพธ์เป็นที่ตั้ง (Performance Budget) ควรมีการขับเคลื่อนนโยบายโดยจัดสรรงบประมาณให้มีความสอดคล้องกัน การจัดสรรงบประมาณควรพิจารณาการดำเนินการระยะยาว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมุนไพรแต่ละชนิดที่ชัดเจน	- สวทช. เป็นหน่วยงานบริหารจัดการทุนด้านการแพทย์และสุขภาพ ได้มีการจัดสรรทุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมสารสกัดสมุนไพรและเวชสำอางสมุนไพรเพื่อยกระดับประเทศไทยให้เป็น Hub และ Herbal Extracts สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเครื่องสำอาง/เวชสำอางแก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมและมีโครงการที่ดำเนินการวิจัยการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเครื่องสำอาง/เวชสำอางที่พร้อมถ่ายทอดแก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีการดำเนินการพัฒนาระบบปลูกในระดับห้องปฏิบัติการและทดลองปลูกในแปลงร่วมกับกลุ่มเกษตรกรรายย่อยหรือรัฐวิสาหกิจชุมชน และกรมพัฒนาชุมชนมีการจัดสรรงบประมาณโดยพิจารณาการพัฒนาเฉพาะกลุ่ม เช่น พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีคุณภาพมาตรฐานประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร
3. เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร (People) ควรให้ความรู้ที่ถูกต้อง ทันสมัย และจำเป็นแก่เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรให้มีความรู้และทักษะด้านการปลูกและการจัดการสมุนไพรที่สูงขึ้นเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลง	- สธ. โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีการส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ อาทิ ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรได้มาตรฐาน 67,010 ไร่ พืชสมุนไพร 88 ชนิดพืชได้รับรองแปลงอินทรีย์จำนวน 15,037 ไร่ เป็นต้น กรมวิชาการเกษตร มีการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรเพื่อเข้าสู่ระบบการผลิตตามมาตรฐาน GAP/GACP และอินทรีย์ที่มีความจำเป็นที่จะช่วยแก้ปัญหาการผลิตไม่ได้มาตรฐาน และ สวทช. มีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านการปลูก ได้แก่ คุณสมบัติของดินที่ดีในการปลูกพืชและสมุนไพร
4. กระบวนการผลิต (Process) ควรมีการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในกระบวนการเตรียมสารสกัดเพื่อลดต้นทุนการสกัดและเพิ่มนวัตกรรมการสกัด	- หน่วยงานในสังกัด อว. เช่น สวทช. วว. ที่มีการสร้าง platform องค์ความรู้ และเทคโนโลยีในการเตรียมสารสกัดมาตรฐาน เทคโนโลยีการสกัดที่เหมาะสม และจัดตั้ง

ส่งผลให้การสกัดสมุนไพรไทยมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้นและมีคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ อีกทั้งควรเร่งพัฒนากระบวนการนำสารสกัดสมุนไพรบรรจุลงในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง/เวชสำอางรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยสถานที่ผลิตที่ได้มาตรฐานทั้งในระดับชาติและสากล

5. การควบคุมมาตรฐานและการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ (Proof) ควรเร่งพัฒนาสถาบันวิจัยต่าง ๆ หรือห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ทดสอบทั้งของหน่วยงานภาครัฐ และสถาบันการศึกษาให้มีมาตรฐานและความเพียงพอกับความจำเป็นและความต้องการของผู้ผลิตและผู้ประกอบการ

6. ผลิตภัณฑ์ (Product) ควรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ทั้งในเรื่องเกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย คำสั่งและประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนด้านการวิจัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน และยกระดับเครื่องสำอาง/เวชสำอาง

7. การส่งเสริมผู้ประกอบการ (Promotion) ควรมีการผลักดันให้ผู้รับจ้างผลิตหรือ (Original equipment manufacturing : OEM) พัฒนาเป็นผู้รับจ้างผลิตพร้อมบริการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือ (Original design manufacturing : ODM) หรือผู้รับจ้างผลิตและมีตราสินค้าหรือแบรนด์เป็นของตนเองหรือ(Original brand manufacturing : OBM) โดยผลักดันให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการเหล่านี้ เร่งคิดค้นพัฒนา สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับผลิตภัณฑ์จะ

Scale-up plant ของการสกัดสมุนไพรที่สามารถสกัดได้หลายวิธี และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการให้บริการสกัดสารในรูปแบบ 1) การสกัดด้วยไอน้ำ สำหรับกลุ่มสมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหย 2) การสกัดด้วยตัวทำละลายสำหรับสมุนไพรทุกชนิด 3) วิเคราะห์สารสำคัญในสารสกัดสมุนไพร 4) แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องดื่ม เวชสำอาง และยาแผนไทย

- กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) ให้การสนับสนุนที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาห้องปฏิบัติการในหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาให้ได้รับการรับรองระบบมาตรฐาน ISO/IEC 17025 และได้ดำเนินโครงการการพัฒนาหน่วยตรวจสอบในประเทศให้มีมาตรฐานเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยมีกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่าย MHESI one stop service รวมถึงเป็นหน่วยงานที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นองค์การกำหนดมาตรฐาน (Standards Developing Organizations ,SDOs) ประเภขั้นสูงในสาขาส่งเสริมการค้าผลิตภัณฑ์สมุนไพร จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สวทช. มีหน่วยงานให้การวิเคราะห์ทดสอบประสิทธิภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ได้แก่ ศูนย์ทดสอบทางพิษวิทยาและชีววิทยา (TBES) และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ (NCTC) และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีศูนย์วิจัยสมุนไพรให้บริการวิเคราะห์ ทดสอบระดับห้องปฏิบัติการ

- วศ. มีการวิจัยและพัฒนาสูตรตำรับผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพรจากสมุนไพรชนิดต่าง ๆ โดยผ่านการทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและถ่ายทอดเทคโนโลยีองค์ความรู้ด้านการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพรให้แก่ผู้ประกอบการด้านสมุนไพรเพื่อยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานกำหนดและสวทช. มีการดำเนินงานวิจัย พัฒนา โดยคำนึงถึงระเบียบ กฎหมาย และประกาศต่าง ๆ เพื่อควบคุมมาตรฐานคุณภาพต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ที่พัฒนา และได้ให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการผู้รับถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ

- อก. โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมีการส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์เพื่อเพิ่มมูลค่าในเชิงพาณิชย์ การยกระดับมาตรฐานการผลิต (International Standard)ด้วยการจัดทำระบบมาตรฐานการผลิตระดับสากล และมีหน่วยบริการครบวงจร (DIPROM CENTER : DC) ที่ให้บริการแก่ภาคอุตสาหกรรมแบบบูรณาการผ่านศูนย์ปฏิรูปอุตสาหกรรมสู่อนาคต จำนวน 13 แห่ง ทั่วประเทศ สธ. โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริม

ทำให้เครื่องสำอาง/เวชสำอางไทยมีศักยภาพสูงสามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศได้	ผู้ประกอบการสมุนไพรและได้จัดทำทะเบียนข้อมูลผู้ผลิตสมุนไพร และผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ตลอดจนดำเนินการให้คำปรึกษาและการส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพการผลิต ในการจัดการ และการตลาด ความร่วมมือกันของผู้ประกอบการกับภาครัฐกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการด้านสมุนไพร OEM กับบริษัทผู้รับจ้างผลิต อาทิ ยาแผนไทย ครีม เซรั่ม ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจาก ขมิ้น กระชาย ฟ้าทะลายโจร เป็นต้น และ พณ. โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญามีการขับเคลื่อนมีการพัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล โดยดำเนินการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านทรัพย์สินทางปัญญากว่า 7,900 รายและปรับการให้บริการจดทะเบียนให้มีความทันสมัยและสะดวกมากขึ้น
8. สถานที่จำหน่าย (Place) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีช่องทางที่หลากหลายเข้าถึงง่ายสำหรับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในตลาดรูปแบบใหม่ อีกทั้งควรช่วยส่งเสริม สนับสนุนและทำการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสมุนไพร ผลิตภัณฑ์สมุนไพร เครื่องสำอาง/เวชสำอางของไทยที่มีคุณภาพและมาตรฐานให้ผู้บริโภคได้ทราบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์	- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีช่องทางจำหน่ายที่อุทยานบัวเฉลิมพระเกียรติ และเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย กรมพัฒนาชุมชน มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย อาทิ ตลาดนัดคนไทยยิ้มได้, ชุมชนท่องเที่ยว OTOP รวมถึงขยายช่องทางการตลาดออนไลน์ ได้แก่ WWW.OTOPTODAY.COM และแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น และ Shopee และ Lazada พณ. ดำเนินการโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า นำผู้ประกอบการ 704 ราย เข้าร่วมงานแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลค่าการค้าซื้อขายกว่า 140 ล้านบาท เช่น งาน SMART Local Fair by DBD งาน OTOP Midyear 2022 สำหรับตลาดสมุนไพรในต่างประเทศ ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศนำผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรม 587 ราย สร้างมูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมสมุนไพรกว่า 1,100 ล้านบาท โดยเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ เช่น ฮองกง ดูไบ และกวางโจว
9. ราคาของผลิตภัณฑ์ (Price) ควรมีการกำหนดกลยุทธ์ของการวางตำแหน่งราคาของสมุนไพร และผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ให้มีความเหมาะสม	- สร. ขอรับข้อเสนอไปพิจารณาดำเนินการต่อไป
ข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติ 1. ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 โดยเพิ่มสาระบัญญัติเกี่ยวกับการส่งเสริมผู้ผลิตให้สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือ เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร มาตรฐานการปลูกพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐานและมีความโดดเด่นเชิงพาณิชย์และมาตรฐานวัตถุดิบโดยคำนึงปริมาณสาระสำคัญในสมุนไพร	- สร. ขอรับข้อเสนอไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

2. ควรแก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 โดยกำหนดหลักการเรื่องการอนุญาตให้ใช้สถานที่ผลิตร่วมกันได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อลดต้นทุนการผลิตให้กับผู้ประกอบการ 3. ควรแก้ไขพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 เพื่อลดอัตราค่าตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์	- สร. ได้ออกกฎกระทรวง เรื่อง การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตผลิต นำเข้า หรือขาย ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2563 เพื่อกำหนดให้ผู้มีความประสงค์จะใช้สถานที่ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรร่วมกับสถานที่เครื่องสำอางสามารถดำเนินการขอใบอนุญาตโดยการใช้สถานที่ผลิตร่วมได้ - สร. โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับบริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อลดอัตราค่าตรวจวิเคราะห์คุณภาพวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้แก่ผู้ประกอบการผลิตสมุนไพรในอัตราร้อยละ 20 ทุกรายการ
--	---
